

Eiropas Savienības Pamattiesību harta Senāta nolēmumos

Tiesībsarga diskusija 12.12.2023
ES Pamattiesību harta Latvijas tiesību telpā

AUGSTĀKĀ TIESA
SENĀTS

Anita Zikmane
Judikatūras un zinātniski analītiskās
nodaļas vadītāja

12/18/2023

1

Pamattiesību hartas izmantošanas pamatveidi

- Senāts piemēro Pamattiesību hartu
- Senāts vēršas Eiropas Savienības Tiesā par Pamattiesību hartas piemērošanu vai interpretāciju
- Citas norādes uz Pamattiesību hartu

AUGSTĀKĀ TIESA
SENĀTS

2

Senāta dialogs ar EST un Pamattiesību harta

AUGSTĀKĀ TIESA
SENĀTS

3

Prejudiciālo jautājumu tēmas

4

- Citas ES dalībvalsts sprieduma atzīšanas procedūra (2 lietas)
- Tiesības uz īpašumu (4 lietas)
- Subjektīvās tiesības uz tiesu (2 lietas)
- *Petruhhin* jeb ES pilsoņa izdošana trešajai valstij
- Privātās dzīves aizsardzība un datu apstrāde [it kā] žurnālistikas nolūkos
- Iespējama diskriminācija reliģiskas pārliecības dēļ

Kopā: 13 izskatītas lietas un 2 izskatīšanā esošas lietas

AUGSTĀKĀ TIESA
SENĀTS

12/18/2023

4

Pamattiesību hartas aktīva piemērošana

AUGSTĀKĀ TIESA
SENĀTS

5

Civillietu departamenta piemērs

6

- 2023. gada 29. jūnija spriedums lietā SKC-9/2023

Prasība celta saistībā ar tādu zaudējumu atlīdzinājumu personai cita ES dalībvalstī, kas nodarīti ar Latvijā reģistrētu transportlīdzekli.

Lai nodrošinātu Pamattiesību hartas 47. pantā garantētās tiesības, transportlīdzekļa īpašniecei nodrošināmas tiesības prasības celšanai.

AUGSTĀKĀ TIESA
SENĀTS

12/18/2023

6

Administratīvo lietu departamenta piemērs

- 2021. gada 19. marta spriedums lietā SKA-389/2021

Pārrobežu dzelzceļa satiksmes organizācija.

Pieteicējai nav nodrošinātas tiesības, kas tai izriet no Eiropas Savienības tiesību normām [direktīvas]. Tas noved pietā, ka šīm normām tiek atņemta jebkāda lietderīgā iedarbība.

Tāpēc tiesai šajā lietā nebija jāaprobežojas tikai ar secinājumu, ka sadarbības līguma nenoslēgšana ir faktiskais šķērslis drošības sertifikāta B daļas izsniegšanai, bet tai, lai nodrošinātu Eiropas Savienības tiesību iedarbību [Pamattiesību hartas 47. pantā noteiktās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu], bija jācenšas atrast tiesisks līdzeklis, lai palīdzētu pieteicējai izkļūt no „apburta loka”.

AUGSTĀKĀ TIESA
SENĀTS

12/18/2023

7

Krimināllietu departamenta piemērs

- 2021. gada 21. septembra lēmums lietā SKK-9/2021

Datorprogrammu neatļauta reproducēšana.

Atteikums vērsties EST ar prejudiciāliem pamatots arī ar norādi par krimināllikuma normu skaidrības un paredzamības pārbaudi. Proti, par piemērojamo tiesību normu precizitātes pārbaudi atbilstoši Pamattiesību hartas 49. pantam (noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma princips) kā to interpretējusi EST spriedumā lietā C-634/18.

AUGSTĀKĀ TIESA
SENĀTS

12/18/2023

8

Norādes uz Pamattiesību hartu

AUGSTĀKĀ TIESA
SENĀTS

9

Pamattiesību harta starp citiem instrumentiem

- Dubultās sodīšanas aizliegums
- Bērnu [vislabāko] interešu ievērošana

AUGSTĀKĀ TIESA
SENĀTS

12/18/2023

10

Satversmē nostiprināto pamattiesību izpratnei

- 2021. gada 30. marta spriedums lietā SKA-435/2021

Pacifistiskā pārliecība ietilpst Satversmes 99.panta tvērumā.

Cilvēktiesību tiesa lietā „Bayatyan v. Armenia” norāda, ka ES dalībvalstu vienprātību atspoguļo Pamattiesību hartas norma, kas paredz tiesības uz pārliecībā balstītu atteikšanos (Pamattiesību hartas 10. panta otrā daļa).

Konstatējums, ka ES tiesības nav piemērojamas

- SKC-919/2021 netiek konstatēti Pamattiesību hartas 11. panta (vārda brīvība) piemērošanas priekšnosacījumi, jo netiek konstatēts piemērojamas ES tiesību normas – attiekums vērsties Eiropas Savienības Tiesā.
- SKA-443/2021 Pamattiesību hartas 41. pants (tiesības uz labu pārvaldību) - informācijas pieprasījuma no Arhīva noraidīšana neietilpst ES tiesību piemērošanā.

